

možganov (Gehirn-Funktionen). Ko bi se taki nauki v dejansko, v družbinsko življenje vpeljali, bi bilo to ne le pogin omike in izobraženosti, temuč tudi konec človeštva na svetu.

Poglejmo pa, ali se res vera v razodenje Božje ne zлага z učeno-
nostjo. „Tres physici, duo athei“ nam zagromi g. Büchner precej v per-
vih listih svojega „sila in tvar (Kraft u. Stoff)“; a to ni nikakor resnično,
to le verjamejo tisti, kateri, kakor je danes navada, glasove le štejejo
a ne tehtajo.

Ako pogledamo nazaj na slavna imena, katera so v tesni zvezi s
pravim napredkom v naravoslovju, vidimo, da so bili ravno tisti možje,
katere poslavlja novošegno tvarinarstvo za svoje boritelje zoper bogos-
lovje, v naj ožji zvezi z bogoslovjem, niso spoznali v veri opovire pre-
iskovanju, niti v prirodoslovnih preiskavah motenje veri, marveč luč,
katera jim je svetila iz kerščanskega spoznanja, jih je vodila tudi pri
njihovih najdbah, in za svoje učene izpeljave so iskali tudi v razodetih
naukih višje razumenje. (Dalej prih.)

Vera in izobraženost.

(Konec.)

Tudi prisegajo liberalušni pisatelji na Virhova, berejo posebno radi
spise profesorja Boka in radi govore od opravil možganov, od pračloveka,
od pragrezi. In vse to pa zato, ker to nese, tako blago se lahko speča.
Kaj vendar prašamo, more človeka globokeje ponižati, kakor surova,
tvarinarska čutnost, ki ne pripušča misli na Boga?! Kar pa človeka še

zatirajo in preganjajo, a pogin nekaterih rodov se ne da odverniti. To
je zgodovinsko, in se godi pred našimi očmi. — Pa kako to? Prav po
naravnem zakonu? A iz tega se še nikakor ne speljuje to, kar bogotajni
naravoslovci hočejo najti v antropogeniji. — „Vos estis sal terrae“, vi ste
sol zemlji, t. j. nauki, katere bote razširjevali, bodo človeštvo ohranili.
— Pred občnim preselovanjem narodov je bilo že človeštvo tudi po te-
lesu zanikerno, prišli so surovi a krepki národi, vzrastel je čverstejši
rod, pa tudi ta bi bil vendar le oslabel, kakor opešajo krepka poganska
ljudstva, katera podjarmivši pomehkuženi rod, poslednjič sama opešajo.
Kakor dan danes po babilonskih razvalinah stikujejo za starinami, tako
bi stikovali danes po rimskem polju, ako bi Germani ne bili sprejeli
kerščanstva. — Govorica od omike in prosvete, ki se širi od vzhoda na
zahod, od genija človeštva je res lepa, — a je tudi le govorica, dru-
zega nič, od tega le prav kratek zgled. — Ameriko imenujemo po navadi
novi svet, a po novejših preiskavah niso le v Mehiki, kjer so Evropejci
najdlji nekako izobraženo ljudstvo, temuč tudi v zedinjeni državi naj-
dlji ostanke stare omike, ki je pa naj manje pred 1000 leti tam mogla
ugasniti, kajti najdlji so razvaline v sredi pragozdov in v grobeh so bile
že kosti spepeljene, kar kaže veliko starost. In zakaj je zginila tista
omika?!

huje zbeга, je pa brezglavna misel, da ni ga stvarnika, da so se vse reči naredile po slepem naključju. In vendar najdemo uno čutnost, to brezglavnost pri mnogih, ki se prištevajo omikanim. Gorje svetu, ako postane tvarinarstvo vzor, ker brezverstvo in brezboštvo vodi vselej do razuzdanosti. Brez vere ni pravega izobraževanja pri posameznemu človeku, niti izobraženosti (civilizacije) pri národih. Izobraževanje kaj je družega, ako ne požlahnovanje uma in volje? Izobraženost pa je popolnost, katero dobiva človek s svojim delovanjem med ljudmi. Človek pa, ko stopi v človeško družbo, prinese s sabo duh, ki je boljša polovica njegove osebe in telo; tedaj um, serce in čute.

Družba naj človeka zboljšuje, in sicer serce z uravnostjo, um z učenostjo, telo pa z delom, zmožnostmi prikladnemu; nravnost, učenost in delavnost človeka izobražuje. Tvarinarstvo vodi k zatiranju, socializem k ustaji, a kerščanstvo daje národom pravo izobraženost. Kdor se je iz zgodovine kaj naučil, bode spoznal, da je kerščanstvo ljudstva izobražilo, in da je povsod, kjer se je kerščanstvo zaterlo, zginila tudi izobraženost, ker ta brez kerščanstva ne more biti.

Kristjan veruje v prihodnje življenje in povračilo po smerti, vsakemu po zaslužnji. Socializem bi rad imel nebesa na zemlji, pa zahteva take reči, katere se nikdar ne morejo zveršiti; kerščanstvo tudi zahteva, da naj človek človeka spoštuje, mu dobro privoščí in stori, a prava blaženost je še le unkraj groba, tam se bodo človeku še le vse želje spolnile. Ali vera, ali nevera, srednje poti ni. Vera pripelje človeka k sreči, k Bogu; nejevera pa vodi v razdjanje in pogubo.

Sovražniki življenja v zraku.

(Konec.)

Tudi se nahajajo v zraku drožne gobe, ktere storé, da se sladkorna tekočina skisa, ako se ji primešajo. Lahko toraj sprevidimo, zakaj se mošt sam po sebi začne kisati in se v vino spremeni.

Težej pa je dokazati v zraku stvarice, nar manjše med vsemi drugimi, ktera vzrokuje gnjilobo, kajti trosí teh neizrekljivo malih orgáničnih teles so tako drobni, da se lahko odtegnejo opazovanju.

Gotovo pa je v zraku neštevilno veliko najdrobnejših orgániških stvaric, ki so nevidljivi sovražniki našega zdravja in življenja, ki nam vedno nasprotujejo in nas zalezujejo. Poznamo žive kali gotovih bolezni, strupeno skernobo (contagium), ktere bolezni se iz mesta v mesto, iz dežele v deželo zatrosijo, zdaj na tem kraju zginejo, pa se na drugem zopet prikažejo. Naj so bolezni še tako različne, kakor: kolera, vročinska bolezni, koze, ali pri živini: vrančni prisad, plučna kuga i. dr., vse so